

Dosarul nr. 3ra-973/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Ciumac

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, G. Dașchevici, V. Clima

DECIZIE

04 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Ion Sandu,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de către Ion Sandu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire
la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei,
împotriva deciziei din data de 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a casat hotărârea din data de 17 decembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul
Rîșcani și s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contestare depusă de către Ion Sandu,

constată:

La 14 iunie 2019 Ion Sandu a depus cerere de chemare în judecată în procedura
contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin
care a solicitat recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări
Sociale nr. S-1121/19 din 16.05.2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări
Sociale să-i stabilească și să-i achite cuantumul pensiei pentru vechime în muncă
pentru cei pensionați pe motive de boală în mărime de 55 % din sumele respective
ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 % pentru perioada de la 30.05.2005
și până în prezent.

În motivarea cererii de chemare în judecată Ion Sandu a invocat că îndeplinind
serviciul prin contract, activând în funcție de comandant echipă al grupului de luptă
al Detașamentului intervenție acțiuni speciale nr. 2 al Brigăzii de poliție cu
Destinație Specială, „Fulger” al Ministerului Afacerilor Interne, a fost eliberat din
serviciu conform ordinului Brigăzii de poliție cu Destinație Specială „Fulger” nr. 56
din 07 octombrie 2005 din cauza sănătății, cu dreptul de a primi pensie pe linia
organelor afacerilor interne, cu rezilierea contractului din inițiativa Ministerului
Afacerilor Interne.

A indicat că prin certificatul-decizie medicală nr. 802 din 29 septembrie 2005,
Comisia medico-militară Centrală a Ministerului Afacerilor Interne, efectuând

examenul special și cel clinic, a confirmat diagnosticul - XXXXX, boala care a fost contractată în timpul îndeplinirii serviciului în organele afacerilor interne.

A susținut că vechimea în muncă la situația din 30 septembrie 2005 constituia 20 ani 5 luni 3 zile, fapt confirmat prin calcul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei din 30 septembrie 2005.

La data de 14 martie 2019 a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere, prin care a solicitat actele întocmite în legătură cu stabilirea cuantumului pensiei sale, iar prin notificarea din 12 aprilie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat în adresa reclamantului actele solicitate din dosarul de pensionare.

A indicat că conform încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 26 octombrie 2005, i-a fost stabilită pensia începând cu 30 septembrie 2005, în mărime de 50% din salariu, luând în considerație vechimea în muncă de 20 ani.

Ca urmare, stabilirea cuantumului pensiei în mărime de 50 procente din sumele respective ale soldei este neîntemeiată, dat fiind faptul că cuantumul pensiei, în strictă conformitate cu prevederile art. 14 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iulie 1993, urma să fie stabilit, începând cu 30 septembrie 2005, în mărime de 55 %.

A invocat că prin Hotărârea Guvernului cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție nr. 1427 din 28 decembrie 2016, Ministerul Afacerilor Interne a fost obligat să prezinte Casei Naționale de Asigurări Sociale listele beneficiarilor de pensii pe suport de hârtie și în format electronic, în mărimile stabilite până la 31 decembrie 2016. Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să efectueze plata pensiilor, începând cu 01 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de Ministerul Afacerilor Interne.

În baza acestor constatări la 22 aprilie 2019 a depus la Inspectoratul General al Poliției cererea prealabilă prin care a solicitat modificarea încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 26 octombrie 2005, în ce privește cuantumul pensiei, stabilirea și achitarea cuantumului pensiei în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 %, începând cu 30 septembrie 2005 și până în prezent, precum și prezentarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a informației despre cuantumul pensiei stabilite în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei.

Prin răspunsului Inspectoratului General al Poliției nr. 34/3-S-94/19 din 26 aprilie 2019, reclamantul a fost informat că cererea prealabilă a fost expediată spre examinare la Casa Națională de Asigurări Sociale, iar ulterior, la 17 mai 2019, a primit răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1121/19 din 16 mai 2019, prin care Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă.

Reclamantul a considerat că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale urmează să fie recunoscut ilegal, or, cuantumul pensiei lui Ion Sandu nu i-a fost stabilit în baza certificatului din 30 septembrie 2005, deoarece, în baza acestui document, semnat în 2005, a fost calculată doar vechimea în muncă care a constituit 20 ani 05 luni 03 zile, fără a fi reflectat cuantumul pensiei.

În cazul de speță actul administrativ, în baza la care greșit s-a stabilit cuantumul pensiei în mărime de 50% de la salariu, reprezintă încheierea de stabilire a pensiei

din 26 octombrie 2005, cu care reclamantul a făcut cunoștință doar la 12 aprilie 2019, primind în baza cererii din 14 martie 2019 actele din dosarul de pensionare.

Anume atunci reclamantul și a aflat despre aplicarea incorectă de către autoritățile statului în privința sa a prevederilor art. 14 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Reclamantul a opinat că, în cazul din speță, Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să stabilească și să achite în viitor cuantumul pensiei în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, achitate pentru cei pensionați de motive de boală, cât și să achite diferența neachitată a pensiei de 5 % pentru perioada de la 30 mai 2005 și până în prezent.

În caz contrar, nivelul protecției sociale dobândite în 2005, va fi în continuare ilegal diminuat, ceea ce contravine principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod ilicit.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Sandu. S-a recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1121/19 din 16 mai 2019. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite lui Ion Sandu cuantumul pensiei pentru vechime în muncă, pentru cei pensionați din motiv de boală, în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 % pentru perioada de 30.05.2005 și până în prezent. (f.d. 51, 55-57)

La data de 16 ianuarie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, apel nemotivat împotriva hotărârii din 17 decembrie 2019. Ulterior, la data de 01 iunie 2020, prin intermediul oficiului poștal a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău apel motivat, fiind înregistrat la data de 03 iunie 2020, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri noi privind respingerea cerințelor integral ca fiind neîntemeiate. (f.d. 54, 65-67)

Prin decizia din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani și s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contestare depusă de către Ion Sandu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei. (f.d. 80, 81-88)

La 27 iulie 2020, Ion Sandu a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, ulterior, la 19 august 2020 a depus recurs motivat, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie menținută hotărârea din 17 decembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 95, 97-98)

În motivarea recursului recurentul Ion Sandu a invocat că instanța de apel, la emiterea actului judecătoresc a încălcat normele de drept material, prin aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată, concluzia este contrară materialelor prezentei cauzei, din care reiese faptul respectării procedurii prealabile.

A menționat că la data de 14 martie 2019 a expediat petiție Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru a examina condițiile emiterii actului administrativ individual, prin care a fost stabilit cuantumul pensiei, cu prezentarea informației cu privire la modul de formare a acestui cuantum. Prin răspunsul nr. S-694/19 din 12 aprilie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a eliberat copiile actelor solicitate

din dosarul de pensionare, însă nu a fost informat despre condițiile emiterii actului administrativ individual, prin care a fost stabilit cuantumul pensiei, de-facto respingând petiția în această parte. Astfel, a aflat că prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 26 octombrie 2005, emisă de Ministerul Afacerilor Interne, care nu i-a fost adusă la cunoștință, a fost stabilită pensia, începând cu 30 septembrie 2005 în mărime de 50 % din salariu, luând în considerație vechimea de 20 ani.

Respectând termenul de 30 de zile la 23 aprilie 2019 a depus la Ministerul Afacerilor Interne o cerere prealabilă, solicitând revendicarea drepturilor sociale încălcate prin stabilirea cuantumului pensiei în mărime de 50 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 %. Dat fiind faptul că conform art. 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23.06.1993 (în vigoare din 01.01.2017) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28.12.2016 Casa Națională de Asigurări Sociale a fost abilitată, începând cu 01.01.2017, cu dreptul de a stabili și achita pensiile inclusiv a persoanelor din trupele organelor afacerilor interne, Ministerul Afacerilor Interne a expediat cererea prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale spre examinare după competență. Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1121/19 din 15 mai 2019, cererea prealabilă a fost neîntemeiat respinsă. Din conținutul deciziei menționate supra reiese că Casa Națională de Asigurări Sociale a recunoscut că a examinat anume cererea prealabilă, indicând în textul deciziei faptul că cererea prealabilă a fost depusă cu depășirea termenului de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual, explicând modul de contestare a acesteia în instanța de contencios administrativ.

Recurentul consideră că a respectat procedura prealabilă și a depus în termen de 30 de zile acțiune în instanța de contencios administrativ.

La 15 septembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru notificare, copia recursului motivat depus de Ion Sandu, explicându-i dreptul de a depune referință asupra motivelor acestuia. (f.d. 111)

Conform avizelor de recepție a corespondenței DS2101017839AS și DS2101017838AS, Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat la 18 septembrie 2020 copia cererii de recurs. (f.d. 113, 114).

La data de 23 septembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat prin poștă referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de către Ion Sandu ca fiind neîntemeiat, ori decizia instanței de apel a fost adoptată cu aplicarea corectă a legii materiale și cu respectarea legislației procedurale în vigoare, părților fiindu-le create condiții obiective și egale pentru exercitarea drepturilor sale procedurale.

Conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 01 iulie 2020.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia hotărârii motivate, fiind recepționată la data de 07 august 2020 de către avocatul Alexandr Bernaz, care reprezintă interesele lui Ion Sandu, fapt confirmat prin informația de expediere a actului judecătoresc prin poșta electronică și avizul de recepție. (f.d. 92, 93)

Ion Sandu s-a conformat prevederilor art. 245 din Codul administrativ și a depus, în termen, recurs nemotivat la data de 27 iulie 2020 și recurs motivat la 19 august 2020. (f.d. 95, 97-98)

Prin încheierea din 21 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Ion Sandu împotriva deciziei din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

La caz, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece argumentele recurentului Ion Sandu au fost expuse cu suficientă claritate.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza instanței de apel, din considerentele ce urmează.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Conform art. 194 alin. (2) din Codul administrativ în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În conformitate cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Articolul 22 alin. (1) din Codul administrativ indică că autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Potrivit articolului 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile. (2) Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din materialele dosarului s-a constatat că potrivit certificatului-decizie medicală nr. 802 din 29 septembrie 2005, Comisia medico-militară Centrală a Ministerului Afacerilor Interne, efectuând examenul special și cel clinic al lui Ion

Sandu, a confirmat diagnosticul-XXXXX, boală care a fost contractată în timpul îndeplinirii serviciului în organele afacerilor interne. (f.d. 7)

Prin ordinul nr. 56ef din 07 octombrie 2005 Brigada de Poliție cu Destinație Specială „Fulger” al Ministerului Afacerilor Interne a dispus de a-l concedia pe plutonierul major de poliție Ion Gheorghe Sandu, comanda echipă al grupului al Detașamentului intervenție acțiuni speciale nr. 2, cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne și rezilierea contractului din inițiativa Ministerului Afacerilor Interne din 30 septembrie 2005 conform art. 21 pct. 3 din Legea cu privire la poliție (din cauza sănătății șubrede). (f.d. 9)

Potrivit încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 26 octombrie 2005 (dosarul personal nr. 017044), lui Ion Sandu i-a fost stabilită pensia, începând cu 30.09.2005, în mărime de 50 % din salariu, luând în considerație vechimea în muncă de 20 ani. (f.d. 17)

La data de 14 martie 2019 cu nr. S-694/19 Ion Sandu a înregistrat la Casa Națională de Asigurări Sociale o cerere, prin care a solicitat să-i fie eliberate copiile proceselor-verbale, hotărârilor și a altor decizii, întocmite în legătură cu stabilirea cuantumului pensiei sale ca urmare a concedierii în legătură cu afectarea sănătății în procesul de muncă, cu reflectarea modalității de formare a cuantumului pensiei sale. (f.d. 8)

Casa Națională de Asigurări Sociale a examinat cererile lui Ion Sandu nr. S-694/19 din 14 martie 2019 și nr. S-785/19 din 25 martie 2019 și prin scrisoarea nr. S-694 din 12 aprilie 2019, a expediat în adresa petiționarului actele solicitate din dosarul de pensioare (anexă: 9 file). (f.d. 12)

La data de 23 aprilie 2019 cu nr. 1-921/19 a fost înregistrată cererea lui Ion Sandu de către Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat modificarea încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 26 octombrie 2005 în ce privește cuantumul pensiei sale; stabilirea cuantumului pensiei în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 %, începând cu 30 mai 2005 și până în prezent; prezentarea la Casa Națională de Asigurări Sociale a informației despre cuantumul pensiei sale stabilite în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei. (f.d. 21-22)

Inspectoratul General al Poliției al MAI prin scrisoarea nr. 34/3-S-94/19 din 26 aprilie 2019 l-a informat pe Ion Sandu că, în temeiul art. 74 din Codul administrativ, a remis spre examinarea cererea, conform competenței. (f.d. 19)

În urma examinării cererii depusă de către Ion Sandu, parvenită de la Ministerul Afacerilor Interne, Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul nr. S-1121/19 din 16 mai 2019, a respins cererea prealabilă depusă de către Ion Sandu, invocând că calculul vechimii în muncă, act administrativ individual emis de către Ministerul Afacerilor Interne, a fost adus la cunoștință în anul 2005, confirmat prin semnătura personală și eliberată legitimația de pensionar, iar termenul de contestare al acestuia a expirat. Astfel, în temeiul art. 140 din Codul administrativ actul administrativ individual emis în anul 2005 a obținut puterea lucrului decis și în prezent nu poate fi contestat nici pe cale prealabilă nici prin acțiunea în instanța competentă. (f.d. 20)

Considerând că prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1121/19 din 16 mai 2019 i-a fost încălcat dreptul său, la data de 14 iunie 2019 Ion Sandu a depus prezenta acțiune în judecată, solicitând recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1121/19 din 16.05.2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite

cuantumul pensiei pentru vechime în muncă pentru cei pensionați din motive de boală în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 % pentru perioada de la 30.05.2005 și până în prezent.

Fiind investită cu judecarea cauzei, instanța de fond a ajuns la concluzia de a admite cererea de chemare în judecată, a recunoaște ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1121/19 din 16 mai 2019 și a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite lui Ion Sandu cuantumul pensiei pentru vechime în muncă, pentru cei pensionați din motiv de boală, în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 % pentru perioada de la 30.05.2005 și până în prezent.

Judecând apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, instanța de apel a considerat că aceasta urmează a fi admis, iar hotărârea instanței de fond urmează a fi casată, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de către Ion Sandu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei, pe motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă.

În opinia instanței de recurs, concluziile instanței de apel sunt greșite, fiind rezultate din aprecierea și interpretarea eronată a legii, motiv din care decizia contestată nu poate fi menținută ca legală și întemeiată.

În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează prevederile art. 20 din Codul administrativ, conform căruia dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În corespundere cu art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

Acțiunea în contencios administrativ în conformitate cu alin. (2) lit. f) din același articol, se declară inadmisibilă în special când nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208.

Temei pentru declararea inadmisibilă a cererii de chemare în judecată depusă de Ion Sandu a servit anume nerespectarea condițiilor stabilite de art. 208 Cod administrativ referitoare la procedura prealabilă.

În acest sens, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că în conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Scopul procedurii prealabile conform art. 162 alin. (1) din Codul administrativ, este de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

Potrivit art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

În conformitate cu art. 162 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ cererea prealabilă poate fi îndreptată spre anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual.

Raționând prin prisma mormelor de drept enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia de a declara inadmisibilă acțiunea pe motivul nerespectării procedurii prealabile.

În speță, Ion Sandu la data de 23 aprilie 2019 cu nr. 1-921/19 a înregistrat la Ministerul Afacerilor Interne o cerere cu următoarea solicitare: stabilirea cuantumului pensiei în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 %, începând cu 30 mai 2005 și până în prezent.

Ministerul Afacerilor Interne prin scrisoarea nr. 34/3-S-94/19 din 26 aprilie 2019 a remis spre examinarea cererea, conform competenței la Casa Națională de Asigurări Sociale. Astfel, în urma examinării cererii depusă de către Ion Sandu, parvenită de la Ministerul Afacerilor Interne, Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul nr. S-1121/19 din 16 mai 2019 a respins cererea prealabilă depusă de către Ion Sandu, considerând-o tardivă.

Ca urmare a respingerii cererii prealabile Ion Sandu a depus acțiune în instanță, având aceiași pretenție obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite cuantumul pensiei pentru vechime în muncă pentru cei pensionați din motive de boală în mărime de 55 % din sumele respective ale soldei, cu achitarea diferenței neachitate de 5 % pentru perioada de la 30.05.2005 și până în prezent.

Așadar, Ion Sandu a respectat procedura prealabilă conform art. 164 din Codul administrativ, iar declararea acțiunii inadmisibile pe motivul nerespectării procedurii prealabile este nejustificată și duce inevitabil la încălcarea principiului protecției efective a drepturilor reclamantului conferit prin lege.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii. Astfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale.

Așa cum afirmă în mod constant Curtea Europeană, rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor care persistă cu ocazia interpretării normelor (*Del Rio Prada v. Spania* [MC], 21 octombrie 2013, § 93), iar dreptul la un proces echitabil presupune prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța de judecată în actul de înfăptuire a justiției.

Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (cauza *Păduraru vs România*, hotărârea din 1 decembrie 2005).

În consecință, instanța de recurs conchide că declararea acțiunii ca inadmisibilă din motivul nerespectării procedurii prealabile este greșită, și deoarece examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod incomplet, decizia instanței de apel urmează a fi casată, iar cauza remisă instanței de apel pentru o nouă reexaminare, or, Curtea de Apel Chișinău nu s-a expus per ansamblu asupra fondului cauzei.

Lichidarea lacunelor depistate în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, or, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, instanța de recurs nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Din considerentele arătate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de către Ion Sandu.

Se casează integral decizia din 01 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se restituie la Curtea de Apel Chișinău cauza în contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Sandu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas